

Nr 463

Av herr Olsson, Johan, m. fl., om utbyggnad av ett underleverantörssystem inom näringslivet.

(Lika lydande med motion nr 584 i Andra kammaren)

I syfte att uppnå högre produktion till lägre kostnader pågår en ständig strävan inom näringslivet att utnyttja de tillgängliga produktionsresurserna på effektivast möjliga sätt. Rationaliseringsverksamheten inom företagen är ett viktigt led i denna strävan. Ur samhällets synpunkt är det emellertid också viktigt att arbetsfördelningen mellan olika företag uppmärksammas. Hårdnande konkurrens framtvingar även en rationalisering av strukturen inom olika branscher. Resultatet av denna blir ofta att flera företag går samman medan andra måste lägga ner sin verksamhet.

Samordning av produktionsmedlen genom fusioner är en väg för att åstadkomma bästa möjliga användning av tillgängliga resurser. En sådan samordning kan naturligtvis äga rum även utan ändring av ägandeförhållandena. Den kan också vara ett alternativ till nedläggning av företag med därvid ofta följande kapitalförstöring.

Under senare år har många större företag såväl i Sverige som utomlands börjat använda sig av underleverantörer bl. a. för att möta de ökande administrationskostnaderna. Resultaten av denna decentraliserade produktion är påtagligt positiva. Många mindre och medelstora företag har samtidigt fått möjligheter till långtgående specialisering av sin produktion.

Möjligheterna att genom samhälleliga åtgärder främja en samverkan mellan olika företag inom näringslivet har hittills uppmärksamrats i alltför ringa utsträckning. Många företag har haft outnyttjad kapacitet, såväl vad avser arbetskraft som maskiner och byggnader. Andra företag har haft brist på motsvarande resurser med överörlighet hos arbetskraften som följd inom vissa regioner. En del orter kan betecknas som överexpansiva med kännetecken som köer och bostadsbrist, medan andra brottas med problem på grund av ett krympande näringsliv och svåra omställningar. Dessa geografiska skillnader och olika branschförutsättningar karakteriserar bl. a. den nu pågående strukturrationaliseringen inom näringslivet. En snabbare förmedling av arbetsobjekt — inte endast arbetskraft och arbetsplatser — skulle väsentligt motverka de besvärliga omställningsproblemen i strukturomvandlingen utan att försvaga effektivitetens ökningstakt.

En effektivt arbetande »arbetsförmedling» avseende produktiva och sysselsättningskapande arbetsuppgifter för olika tillverkningsföretag skapas inte endast genom annonser och trycksaker, där arbetssökande och arbetsgivande företag möts. Det fordras dessutom lokalt arbetande personal med god kännedom om de olika företagens förutsättningar att åta sig arbetsuppgifter resp. deras önskemål att utföra underleveranser.

Mindre och medelstora företag svarar för omkring 65 % av industriproduktionen i vårt land och alltså en betydande del av vårt näringsliv. Produktionsbefrämjande åtgärder för denna grupp har därför stor samhälls-ekonomisk betydelse. Dessa företags värde också ur arbetsmarknadspolitisk synpunkt får inte underskattas. En utbyggnad av ett underleverantörssystem, som omfattar hela landet, och där företagens storlek inte verkar diskriminerande framstår mot denna bakgrund som ytterst angelägen. De mindre företagen har begränsade möjligheter att vid varje tillfälle erhålla fullständig information om den ur branschsynpunkt bästa produktionsinriktningen. Särskilt gäller detta de mindre företag som inte är medlemmar i någon branschorganisation. För att ett underleverantörssystem skall få den största effekten, t. ex. ur informationssynpunkt, är det alltså viktigt att även företag som står utanför branschorganisationerna har möjlighet att delta. Hittills gjorda erfarenheter tyder på att företag inom samma industribransch har det största behovet av att samarbeta i en underleverantörsbörs. Ett ytterligare steg skulle vara att samordna dessa leverantörsbörser i ett större system, som på det lokala planet lämpligen kan administreras av företagareföreningarna i resp. län.

Redan nu förekommer underleveranser i betydande utsträckning inom svensk industri. Inom verkstadsindustrien beräknas de sålunda omfatta 25 % av den totala produktionen. Utvecklingen mot en alltmer kapitalintensiv tillverkning och specialisering kommer förmodligen att öka behovet av underleveranser. Det är angeläget att utvecklingen redan i början av denna expansion inriktas så att underleveranssystemets fördelar utnyttjas på bästa sätt, t. ex. för en effektiv arbetsfördelning mellan olika företag; utjämning av sysselsättning mellan olika regioner som ett komplement till arbetsmarknads- och lokaliseringspolitik och därmed för att minska omställningssvårigheterna vid strukturrationalisering inom olika branscher.

Ur samhällsekonomisk synpunkt är det viktigt att arbetskrafts- och kapitalresurser ges en jämn och hög utnyttjandegrad över hela landet. Genom ett underleverantörssystem skulle en resursutjämnande faktor av stor betydelse skapas.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av frågan om utbyggnad och utveckling av ett underleverantörssystem inom näringslivet.

Stockholm den 26 januari 1967

Johan A. Olsson (cp)

Karl-Erik Eriksson (fp) Harald Pettersson (cp) Eric. G. Peterson (fp)

Ivan Svanström (cp) Per Hilding (fp) Axel Wikberg (cp)

Nr 464

Av herr **Ohlsson, Ebbe, m. fl.**, om rabatter å busslinjer för studerande och värnpliktiga.

(Lika lydande med motion nr 588 i Andra kammaren)

Stockholm den 26 januari 1967

Ebbe Ohlsson (h)

Lars Schött (h)

N. Yngve Nilsson (h)